

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 13Co/19/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6718205991
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 02. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ama Odalošová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2022:6718205991.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Amy Odalošovej a členov senátu JUDr. Danice Kočíčkovej a Mgr. Kataríny Katkovej, v právnej veci žalobcov: I. U. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. XXXX/XX, XXX XX S., štátny občan SR. a II. I. P. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. W. XXXX/XX, XXX XX S., štátny občan SR, obaja zastúpení JUDr. Luciou Fabriciusovou, advokátkou, so sídlom J. A. Komenského 18B, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanej: J. Y., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom F. W. XXXX/XX, XXX XX S., štátna občianka SR, zastúpená Mgr. et Mgr. Líviou Šouc Kostovou, advokátkou, so sídlom Pod Donátom 5, 965 01 Žiar nad Hronom, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, o odvolaní žalobcov proti rozsudku Okresného súdu Zvolen č. k. 16C/71/2018-349 zo dňa 27. 11. 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Okresného súdu Zvolen č. k. 16C/71/2018-349 zo dňa 27. 11. 2019 m e n í tak, že:

I. U r č u j e, že žalobca I. U. Y., nar. XX. XX. XXXX je podielovým spoluvlastníkom
- rodinného domu súp.č.XXXX, postaveného na parcele CKN č.XXX,
- pozemkov: parcela CKN č.XXX, zastavaná plocha o výmere 387 m²,
parcela CKN č.XXX, záhrada o výmere 323 m²,
všetky nehnuteľnosti evidované na Okresnom úrade vo Zvolene, odbor katastra, obec Zvolen, katastrálne územie L., zapísané na LV č.XXX, o výške spoluvlastníckeho podielu 1/4 k celku zapísaného na LV č. XXX na žalovanú na základe titulu nadobudnutia - darovacia zmluva - V XXX/XX-XXX/XX.

II. U r č u j e, že žalobca II. I. P. Y., nar. XX. XX. XXXX je podielovým spoluvlastníkom
- rodinného domu súp.č.XXXX, postaveného na parcele CKN č.XXX,
- pozemkov: parcela CKN č.XXX, zastavaná plocha o výmere 387 m²,
parcela CKN č.XXX, záhrady o výmere 323 m²,
všetky nehnuteľnosti evidované na Okresnom úrade vo Zvolene, odbor katastra, obec Zvolen, katastrálne územie L., zapísané na LV č.XXX, o výške spoluvlastníckeho podielu 1/4 k celku zapísaného na LV č. XXX na žalovanú na základe titulu nadobudnutia - darovacia zmluva - V XXX/XX -XXX/XX.

III. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi v I. rade náhradu trov konania (prvoinštančného, odvolacieho, dovolacieho) v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

IV. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi v II. rade náhradu trov konania (prvoinštančného, odvolacieho, dovolacieho) v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom po zrušení rozhodnutia dovolacím súdom rozhodol tak, že žalobu žalobcov o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zamietol, žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v I. rade a žalobcovi v II. rade spoločne a nerozdielne v rozsahu 100 %.

2. V odôvodnení rozhodnutia okresný súd uviedol, že po pripustení zmeny žaloby uznesením zo dňa 27.11.2019 sa žalobcovia domáhali voči žalovanej určenia, že žalobca v I. rade a žalobca v II. rade sú podielovými spoluvlastníkmi rodinného domu súp.č.XXXX, postaveného na parcele CKN č.XXX spolu s pozemkami parcela CKN č.XXX, zastavaná plocha o výmere 387 m² a parcela CKN č.XXX, záhrady o výmere 323 m², nehnuteľností evidovaných na Okresnom úrade vo Zvolene, odbor katastra, obec Zvolen, katastrálne územie L., zapísaných na LV č.XXX, a to žalobca v I. rade o výške spoluvlastníckeho podielu 1/4 k celku a žalobca v II. rade o výške spoluvlastníckeho podielu 1/4 k celku, in eventum sa domáhali určenia, že žalobca v II. rade je voči žalovanej podielovým spoluvlastníkom rodinného domu súp.č.XXXX, postaveného na parcele CKN č.XXX spolu s pozemkami parcela CKN č.XXX, zastavaná plocha o výmere 387 m² a parcela CKN č.XXX, záhrady o výmere 323 m², nehnuteľností evidovaných na Okresnom úrade vo Zvolene, odbor katastra, obec Zvolen, katastrálne územie L., zapísaných na LV č.XXX, v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 3/8 v pomere k celku.

2.1 Žalobcovia sa domáhajú voči žalovanej určenia vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, každý v podiele 1/4 v pomere k celku z toho dôvodu, že považujú darovaciu zmluvu zo dňa 15.03.1999 (ako darca označený žalovaný I) a zo dňa 18.01.2002 (ako darca označený žalovaný II) za absolútne neplatné právne úkony, nakoľko sa jednalo o simulované právne úkony, keďže predmetom týchto úkonov bol odplatný prevod vlastníckeho práva na žalovanú k predmetným nehnuteľnostiam. Žalobca v I. rade sa stal vlastníkom sporných spoluvlastníckych podielov vo výške 1 + 1 k nehnuteľnosti na základe Osvedčenia o dedičstve č. k. D 1077/98-15 zo dňa 23.09.1998 a Osvedčenia o dedičstve sp. zn. D 884/98, Dnot 131/98 zo dňa 19.10.1998. Na základe darovacej zmluvy zo dňa 15.03.1999 žalobca v I. rade ako výlučný vlastník daroval žalobcovi v II. rade (svojmu synovi) spoluvlastnícky podiel vo výške 3/4 a žalovanej (svojej neveste) vo výške 1/4. Pred uzavretím darovacej zmluvy dňa 18.01.1999 vyplatila žalovaná žalobcovi v I. rade sumu 200.000,- Sk, ktorú fyzicky prevzal žalobca v II. rade a to ako zálohu na kúpu 1/2 spoluvlastníckeho podielu k rodinnému domu. Pri dohode o výške kúpnej ceny vychádzali zo znaleckého posudku č.183/1998 znalcaXX.XX.XXXX, R. zo dňa 06.09.1998, ktorá predstavovala celkom sumu 347.110,- Sk (polovica znaleckej ceny). Z potvrdenia vyplýva, že po doplatení sumy 147.110,- Sk sa žalovaná stane podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností vo výške 1/2. Keďže dohodnutú kúpnu cenu žalovaná nevyplatila v celej výške, žalobca v I. rade jej previedol spoluvlastnícky podiel vo výške 1/4. Dňa 18.01.2002 žalobca v II. rade ako podielový spoluvlastník vo výške spoluvlastníckeho podielu 3/4-iny k celku k predmetným nehnuteľnostiam darovacou zmluvou previedol 1/4 zo svojho spoluvlastníckeho podielu na žalovanú, keďže žalovaná mu vyplatila sumu 147.110,- Sk. Žalobca v I. rade sa v súdnom konaní vedenom pred Okresným súdom Zvolen č.k.15C/196/2011 domáhal od žalovanej vrátenia daru uviedol, že finančné prostriedky mu žalovanou vyplatené boli a prevod spoluvlastníckeho podielu na žalovanú bol podmienený zaplatením kúpnej ceny. Uvedenú žalobu o vrátenie daru súd zamietol z dôvodov, že darovacia zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom, neplatnosť darovacej zmluvy posudzoval podľa ustanovenia § 37 ods.1 a § 39 Občianskeho zákonníka a uzavrel, že darovacia zmluva je absolútne neplatným právnym úkonom pre nedostatok vážnosti vôle a z dôvodu obchádzania daňových zákonov. Nadobúdací titul darovacej zmluvy spochybnila aj žalovaná a v tomto konaní potvrdila, že darovacia zmluva bola uzavretá z dôvodov, aby sa obišli daňové zákony, nakoľko pri darovaní bol nižší poplatok a daň ako pri kúpnej zmluve. Vedomosť žalovanej o simulovanom právnom úkone, ktorým darovacími zmluvami sa zastieral právnym úkon kúpnej zmluvy bola daná od počiatku, čo vyplýva nielen zo súdnych konaní vedených pred súdom pod sp.zn.9C/139/2010, ale tiež, že aj z listu žalovanej zo dňa 14.03.2010 adresovaného žalobcovi v II. rade, v ktorom žalovaná potvrdila, že darovacie zmluvy boli len formálne a že polovicu domu s pozemkom si fakticky kúpila. Darovacie zmluvy zo dňa 15.03.1999 a zo dňa 18.01.2002 nemajú náležitosti iného právného úkonu, ktorý by mohol byť platný, napríklad zmluvy kúpnej pre nedostatok písomnej formy, preto sa na ňu nemožno odvolať. Išlo o simulované dvojstranné právne úkony, ktorými zmluvné strany len predstierali uzatvorenie darovacej zmluvy, pretože v skutočnosti mali záujem o odplatný prevod vlastníckeho práva. Naliehavý právny záujem preukazovali žalobcovia tým, že postavenie žalobcu v I. rade a žalobcu v II. rade bez určenia navrhovaného výroku by bolo neisté, keďže žalovaná je zapísaná v katastri nehnuteľností ako podielový spoluvlastník spornej nehnuteľnosti a rozhodnutie súdu v tejto otázke je okrem iného aj podkladom pre uskutočnenie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností, bez takéhoto

určenia súdu sa žalobcovia nemôžu domáhať na príslušnom katastri nehnuteľností zmeny v osobe vlastníka (napr. rozsudok NS SR zo 06.12.2012, sp.zn.5Cdo/31/2011). Žalobcovia uviedli, že k vydržaniu vlastníckeho práva žalovanou nedošlo, z dôvodu, že pokiaľ ide o dobromyseľnosť, táto nebola splnená. V tejto súvislosti poukázala na list žalovanej, ktorý tvoril prílohu k žalobe zo dňa 14.03.2010, v ktorom sama žalovaná uvádzala, že sa uzatvárala darovacia zmluva z dôvodu nižších daní a rovnako sú tieto skutočnosti konštatované v rozsudku vydaného vo veci sp.zn.15C/196/2011, ako i vo vyjadrení žalovanej v tomto konaní zo dňa 30.09.2014. Na dobromyseľnosť držby je vyžadovaný ospravedliteľný omyl, ktorým ale nie je fakt, že sa žalovaná neoboznámila s právnymi predpismi v tom čase platnými. Pri druhej darovacej zmluve nebola splnená ani podmienka týkajúca sa vydržacej doby, poukázali na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/283/2009, Najvyššieho súdu ČR sp. zn.22Cdo/417/98, Nález Ústavného súdu SR II.ÚS 484/2015. Ak by aj žalovaná nadobudla vlastnícke právo vydržaním k predmetnej nehnuteľnosti vo forme spoluvlastníckeho podielu, bola v tom čase v manželskom zväzku so žalobcom v II. rade, a teda týmto by musela nadobudnúť podiel do BSM. Pokiaľ žalovaná tvrdila, že darovacia zmluva zo dňa 18.01.2002 je platná s poukazom na to, že finančné prostriedky, ktoré boli ňou uhradené tvorili investície do spoločnej veci a nejednalo sa o úhradu kúpnej ceny, tieto tvrdenia sú v rozpore s predchádzajúcimi vyjadreniami žalovanej. Popreli tiež šikanózný výkon práva z ich strany. Pokiaľ ide o aplikáciu ustanovenia § 3 Občianskeho zákonníka, táto podľa žalobcov neprichádza do úvahy, keďže žalobcovia nijakým spôsobom nezasiahli do práv žalovanej. Podľa ich názoru nebudú porušené práva žalovanej, keďže žalovaná by sa mohla domáhať vrátenia kúpnej ceny, resp. vložených investícií do predmetných nehnuteľností. Tiež poukázali na to, že hoci to bola povinnosť žalovanej, daňové povinnosti uhradili žalobcovia zo svojich finančných prostriedkov.

3. Žalovaná žiadala žalobu zamietnuť, nakoľko vôľa zmluvných strán uskutočniť prevod nehnuteľností je nespochybniteľná, účastníci neuzavreli darovacie zmluvy, ale uzavreli kúpne zmluvy, ktorých predmetom bol prevod nehnuteľností, za ktorý ona riadne zaplatila kúpnu cenu. Dôvodom takéhoto konania bolo obchádzanie daňových zákonov. Z vyjadrení samotných žalobcov jednoznačne vyplýva vôľa zmluvných strán previesť nehnuteľnosti za odplatu, ktorá bola jasne určená, akceptovaná aj prijatá. Strany sporu v danom prípade simulovali darovacie zmluvy. Žalovaná má za to, že predmetná žaloba je vyslovene účelová a špekulatívna v snahe uspokojiť záujem žalobcov o nehnuteľnosť a tým sa bezdôvodne obohatiť a navyše nemá právne, ani morálne opodstatnenie. Z dôvodu právnej opatrnosti vzniesla námietku premlčania, pretože právo bolo na súde uplatnené až po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty. Po rozhodnutí dovolacieho súdu právna zástupkyňa žalovanej uviedla vo vzťahu k spoluvlastníckemu podielu, ktorého určenia sa domáha žalobca v I. rade, že vlastnícke právo k tomuto spoluvlastníckemu podielu v rozsahu 1/4 nadobudla žalovaná vydržaním a tento následne dobromyseľne užívala v dobrej viere, že je podielovou spoluvlastníčkou týchto nehnuteľností, starala sa o ne, nakladala s nimi, zveľaďovala ich (poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn.26Cdo/2864/2000 a sp.zn.22Cdo/459/2007). Pokiaľ ide o žalobcu v II. rade podľa jej názoru nebolo preukázané, že by darovacia zmluva, ktorá bola medzi žalobcom v II. rade a žalovanou uzavretá, mala byť neplatná z dôvodu simulácie právneho úkonu, keďže nebolo preukázané, že suma, ktorá bola následne uhrádzaná predstavovala odplatu za tento podiel, predmetná suma bola poukázaná od jej otca na jej účet až po podpise darovacej zmluvy, je nelogické, aby úhrada bola poskytnutá až následne. Tieto finančné prostriedky boli použité na zhodnotenie predmetných nehnuteľností, teda táto darovacia zmluva je platná a žalovaná na základe nej nadobudla spoluvlastnícky podiel 1/4 na predmetných nehnuteľnostiach od žalobcu II. Až v dôsledku rozvratu vzťahov medzi bývalými manželmi a iniciovaného konania a podania žaloby o zrušenie a vyporiadania podielového spoluvlastníctva zo strany žalovanej voči žalobcovi II. dňa 28.07.2010 bola následne zo strany žalobcov podaná žaloba o vrátenie daru a žaloba o určenie vlastníckeho práva, ktoré označila za akt pomsty vo vzťahu k nej. Podľa žalovanej sa jedná o šikanózný výkon práva v rozpore s ustanovením § 3 Občianskeho zákonníka, (rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn.3Cdo/49/1996, Nález Ústavného súdu ČR z 28.08.2001 sp. zn. I.ÚS 528/1999, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR z 27.02.2006 sp.zn.22Cdo/2859/2004). K otázke dobromyseľnosti a nadobudnutia vlastníckeho práva v dobrej viere poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 549/2015 zo dňa 16.03.2016 a sp. zn. I.ÚS 151/16 zo dňa 03.05.2017. Žalobcovia boli tí, ktorí profitovali z toho, že žalovaná nadobudla dotknuté nehnuteľnosti na základe darovacích zmlúv, nakoľko žalobcovia boli takto oslobodení od daňových povinností. Žalobcovia sa až v roku 2014 začali reálne domáhať týchto nárokov, teda dlhodobo tolerovali právny aj faktický stav vo vzťahu k dotknutým nehnuteľnostiam podnetom na iniciovanie žaloby bolo konanie o rozvod manželstva žalobcu v II. rade a žalovanej a následne snaha žalovanej zrušiť a vyporiadať podielové spoluvlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam. Boli by to žalobcovia, ktorí konali v rozpore s dobrými mravmi a zákonom,

keď uzatváraním týchto zmlúv obchádzali daňové zákony v snahe vyhnúť sa svojej daňovej povinnosti, a teda uvedené bolo práve v prospech ich ako daňovníkov. Boli to práve žalobcovia, ktorí zabezpečovali prevod dotknutých spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnostiam, s tým, že žalovaná bola v tom čase na materskej dovolenke. Nie je preto v súlade s dobrými mravmi, ak sa žalobcovia domáhajú ochrany práv, keď konali vedome v rozpore s právom tiež ľahkovážne a bez obvyklej miery opatrnosti potrebnej pri nakladaní s nehnuteľnosťami. Namietala aktívnu vecnú legitimáciu žalobcu v II. rade a tiež vzniesla námietku vo vzťahu k naliehavému právnomu záujmu oboch žalobcov.

4. Súd prvej inštancie v rámci prejednaní veci po zrušení jeho pôvodného rozsudku, ako i rozsudku odvolacieho súdu dovolacím súdom, v súlade s § 455 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) viazaní právnym názorom dovolacieho súdu vec opätovne skutkovo a právne posúdil, doplnil dokazovanie v rozsahu navrhnutom stranami sporu.

4.1 Okresný súd posudzoval vec podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP), § 137 písm. c), § 470 ods. 1,2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP), § 100 ods. 1, 2, § 101, § 3 ods. 1, § 37 ods. 1, § 39, § 40 ods. 1, § 41, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“).

4.2 Súd prvej inštancie uviedol, že Najvyšší súd SR ako súd dovolací uznesením č.k.2Cdo/133/2017 zo dňa 27.09.2018 zrušil rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 27.09.2016 sp.zn.13Co/232/2015 a prvý rozsudok Okresného súdu Zvolen z 26.11.2014 č.k.10C/110/2014-61 a vec vrátil Okresnému súdu Zvolen na ďalšie konanie.

Dovolací súd dospel k záveru, že pokiaľ účastníci uzavreli simulované darovacie zmluvy o darovaní spoluvlastníckych podielov, ktorými chceli zastrieť ich predaj, nemôžu byť dissimulované kúpne zmluvy platné, ak neboli uzavreté písomne a z ich písomného znenia nie je zrejmé, že šlo o predaj (kúpu), keď účastníci sa nedohodli na podstatných náležitostiach kúpnych zmlúv, a to predmete kúpy a kúpnej cene. Tým, že neboli kúpne zmluvy uzavreté písomne, nie sú naplnené zákonné podmienky platnosti dissimulovaného právneho úkonu v zmysle § 41a veta prvá OZ, pretože nie sú splnené všetky jeho náležitosti pre nedostatok zákonom požadovanej formy zakladajúcej všeobecný dôvod neplatnosti každého právneho úkonu. V danom prípade tento nedostatok absolútnej neplatnosti kúpnych zmlúv, ktorá pôsobí ex tunc, t. j. od začiatku, nemožno žiadnym spôsobom zhojiť. Na základe uvedeného dovolací súd uzavrel, že nakoľko z písomne uzavretých darovacích zmlúv zo dňa 15.03.1999 a 18.01.2002 nevyplýva, že by malo ísť o kúpne zmluvy, preto nie je možné dospieť k záveru aj napriek zistenej skutočnej vôli účastníkov uzavrieť kúpne zmluvy, že takéto zmluvy boli v písomnej forme uzatvorené. Neuzatvorenie kúpnych zmlúv v písomnej forme znamenalo nemožnosť vzniku platných kúpnych zmlúv. Preto pokiaľ súdy nižších inštancií považovali dissimulované právne úkony (kúpne zmluvy) za platné, rozhodli právne nesprávne a odklonili sa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej rozhodnutím Najvyššieho súdu sp.zn.6Cdo/179/2010 zo dňa 28.09.2010. Od záverov uvedených v tomto rozhodnutí dotýkajúcich sa vzťahu zastierajúceho a zastretého právneho úkonu a ich absolútnej neplatnosti, a to u zastierajúceho úkonu z dôvodu, že nezodpovedá vôli účastníkov zmluvy (§ 37 ods. 1 OZ - nedostatok vážnosti pri písomne uzatvorených darovacích zmluvách) a u zastierajúceho úkonu z dôvodu nedodržania jeho zákonom požadovanej písomnej formy (§ 40 ods. 1 v spojení s § 46 ods. 1 OZ) sa dovolací súd nemal dôvod odchyliť. Na záver ešte dovolací súd konštatoval, že základnými predpokladmi úspešnosti žaloby na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam sú preukázanie vlastníckeho práva žalobcov a naliehavého právneho záujmu na žiadanom určení, ktorým otázkam súdy nižších inštancií budú musieť na prvom mieste venovať náležitú pozornosť vo vzťahu k obidvom žalobcom.

4.3 Okresný súd v konaní po zrušení rozhodnutia dovolacím súdom posudzoval, či žalobcovia majú naliehavý právny záujem na žiadanom určení. Naliehavý právny záujem zo strany žalobcov mal preukázaný, nakoľko žalobcovia tvrdili, že žalovaná, ktorá je v súčasnosti zapísaná ako podielová spoluvlastníčka na predmetných nehnuteľnostiach na LV, tieto svoje spoluvlastnícke podiely nadobudla na základe absolútne neplatných právnych úkonov od žalobcov, a preto mali žalobcovia za to, že k prevodu vlastníckych práv na žalovanú nemohlo dôjsť a žalobca v I. rade ako i žalobca v II. rade sú v príslušných spoluvlastníckych podieloch stále vlastníkmi predmetných nehnuteľností. Určovacou žalobou sa žalobcovia snažia dosiahnuť zhodu medzi skutočným stavom a stavom zapísaným v katastri nehnuteľností, pričom v takom prípade je naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva vždy daný, bez požadovaného určenia by bolo právo žalobcov ohrozené, resp. by ich postavenie bolo neisté,

keď bez požadovaného určenia súdu by sa žalobcovia nemohli domáhať na príslušnom katastri zmeny v osobe vlastníka (rozsudok NS SR zo dňa 06.12.2012 sp. zn. 5Cdo/ 31/2011).

4.4. V ďalšom okresný súd z výpisu z LV č. XX.X.XXX zo dňa 18.1.199 (zvyšok dátumu nečitateľný) pre okres Zvolen, obec Zvolen, k. ú. L. v spojení s osvedčením o dedičstve č.k. D 1077/98-15, Dnot 176/98 zo dňa 23.09.1998 a osvedčením o dedičstve D 884/98, Dnot 131/98 zo dňa 19.10.1998 zistil, že na tomto LV č. XXX bol ako vlastník sporných nehnuteľností vedený v podiele 1/2 žalobca v I. rade, na základe rozhodnutia D 884/98, Dnot 131/98-9/99 a v podiele 1/2 na základe rozhodnutia D 1077/98, Dnot 176/98-10/99.

Predmetné nehnuteľnosti nadobudol žalobca v I. rade titulom dedenia. Z darovacej zmluvy zo dňa 15.03.1999 okresný súd zistil, že ako darujúci je tu uvedený žalobca v I. rade, ako obdarovaní sú uvedení žalobca v II. rade a žalovaná, vklad bol povolený dňa 30.04.1999 pod č. V XXX/XX. Predmetom tejto darovacej zmluvy bol prevod vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam, ktoré darujúci týmto daroval obdarovaným, konkrétne žalobcovi v II. rade podiel 3/4 a neveste - žalovanej podiel 1/4 do ich podielového spoluvlastníctva bez tiarch. Dňa 18.01.2002 žalobca v II. rade ako podielový spoluvlastník vo výške spoluvlastníckeho podielu 3/4-iny k celku k predmetným nehnuteľnostiam darovacou zmluvou previedol 1/4 zo svojho spoluvlastníckeho podielu na žalovanú, keďže žalovaná mu vyplatila sumu 147.110,- Sk. Vklad vlastníckeho práva na základe darovacej zmluvy bol povolený dňa 06.05.2002 pod č. V XXX/XXXX.

4.5. Súd prvej inštancie námietku premlčania vznesenú žalovanou považoval za nedôvodnú nakoľko premlčaniu v zmysle ustanovení Občianskeho zákonníka podliehajú všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva, pričom absolútna neplatnosťou právneho úkonu je v zásade časovo neobmedzená.

4.6. Okresný súd viazaný vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu, vychádzal z toho že tak darovacia zmluva zo dňa 15.03.1999, ktorej vklad bol povolený pod č. V XX.XX.XXXX, ako i darovacia zmluva zo dňa 18.01.2002, ktorej vklad bol povolený pod č. V 117/2002 sú neplatné právne úkony (u darovacej zmluvy zo dňa 15.03.1999, ktorá bola uzavretá medzi žalobcom v I. rade ako darujúcim a žalobcom v II. rade a žalovanou ako obdarovanými len v časti týkajúcej sa prevodu vlastníckeho práva medzi žalobcom I a žalovanou (keďže dôvod neplatnosti sa vzťahoval podľa názoru okresného súdu len na časť právneho úkonu, ktorú bolo možné oddeliť od ostatného obsahu). Vzhľadom na to, že zmluva zo dňa 15.03.1999 je neplatná len v časti vo vzťahu k žalovanej, okresný súd ustálil, že obaja žalobcovia boli aktívne vecne legítimovaní na podanie tejto žaloby.

Pokiaľ ide o darovacie zmluvy jedná o absolútne neplatné právne úkony a to u zastierajúceho úkonu - darovacích zmlúv z dôvodu, že nezodpovedali vôli účastníkov zmlúv a u zastretých úkonov - kúpnych zmlúv z dôvodu nedodržania ich zákonom požadovanej písomnej formy, keďže aj napriek zistenej skutočnej vôli účastníkov uzavrieť kúpne zmluvy, takéto zmluvy neboli v písomnej forme uzatvorené. Navyše okresný súd zotrval na názore, že z dokazovania, ktoré bolo v konaní vykonané, či už pred rozhodnutím dovolacieho súdu, ako i po ňom a rovnako tak aj z obsahu pripojených spisov, aj zo samotnej žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktorú podala ako žalobkyňa G. Y., ale v konečnom dôsledku aj z vyjadrení, ktoré uviedli žalobcovia pri svojich výsluchoch, vyplýva jednoznačná vôľa všetkých týchto účastníkov uzavrieť kúpne zmluvy, predmetom ktorých mal byť prevod vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v príslušných podieloch za dojednanú odplatu. Okresný súd sa nestotožnil s obranou žalovanej po zrušení pôvodného rozsudku, že vo vzťahu k darovacej zmluve zo dňa 18.01.2002 je táto uzavretá platne, z dôvodu, že na základe tejto zmluvy uzavretej medzi žalobcom v II. rade a žalovanou nešlo o simulovaný právny úkon, v tom zmysle, že by sa ňou simulovalo uzatvorenie kúpnej zmluvy, t. j. prevod dotknutého vlastníckeho podielu za odplatu s odôvodnením, že k prevodu ďalších finančných prostriedkov z bankového účtu otca žalovanej na bankový účet žalovanej došlo až dňa 21.02.2002, t. j. po uzavretí tejto darovacej zmluvy, keďže z výsluchu svedkýň vyplynulo, aká bola skutočná vôľa obidvoch prevádzajúcich, a to odplatný prevod vlastníckeho práva v prospech žalovanej, a to bez ohľadu na to, kedy došlo k reálnej úhrade týchto finančných prostriedkov.

4.7. Súd prvej inštancie zistil neplatnosť zmlúv, na základe ktorých mala žalovaná nadobudnúť spoluvlastnícke podiely k sporným nehnuteľnostiam. Stotožnil sa s obranou žalovanej, že výkon práv, ktorých sa žalobcovia domáhajú touto žalobou, určenia vlastníctva je v rozpore s dobrými mravmi, s tým, že sa jedná voči žalovanej o šikanózný výkon práv, ktorý s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepožíva právnu ochranu. Zamietnutie vlastníckej žaloby pre rozpor výkonu

vlastníckeho práva s dobrými mravmi pripadá do úvahy len výnimočne, ale nie je to vylúčené (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn.22Cdo/740/99). V tejto súvislosti okresný súd prihliadol na to, že žalobcovia sa domáhajú určenia svojho vlastníckeho práva v príslušných podieloch, v podstate na základe ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka.

Okresný súd tiež prihliadol na to, čo nielen v tomto konaní, ale aj v iných súdnych konaniach, ktoré sú vedené medzi stranami sporu nebolo sporné, a to prečo došlo k simulovaniu právnych úkonov, t. j. prečo nedošlo k podpisu riadnych kúpnych zmlúv, ale boli uzavreté darovacie zmluvy, pričom týmto dôvodom bolo obchádzanie daňových zákonov, s tým, že to boli práve žalobcovia, ktorým to bolo na prospech, keďže v prípade, keby boli uzavreté kúpne zmluvy, daňová povinnosť by zaťažovala prevádzajúcich, t. j. v tomto prípade žalobcov a naopak, keďže boli uzavreté nakoniec darovacie zmluvy, daňová povinnosť bola na žalovanej ako obdarovanej, čiže boli to práve žalobcovia, ktorí sa takýmto spôsobom oslobodili od plnenia daňových povinností voči štátu. Taktiež podľa názoru okresného súdu nie je možné opomenúť fakt, že v období, keď boli uzatvárané tieto právne úkony, boli rodinné vzťahy bezproblémové a žalovaná nemohla predpokladať, že pokiaľ pristúpi k tomu, že predmetné podiely na týchto nehnuteľnostiach nadobudne formálne formou darovacích zmlúv, môžu byť jej práva v budúcnosti takýmto spôsobom ohrozené, s tým, že žalobcovia začnú spochybňovať platnosť týchto právnych úkonov, k čomu došlo v tomto súdnom konaní, resp. domáhať sa vrátenia daru v iných súdnych konaniach. Okrem toho v konečnom dôsledku bolo na žalobcoch ako prevádzajúcich, teda pôvodných vlastníkoch týchto nehnuteľností, v akej forme dôjde k prevodu tohto vlastníckeho práva, keď je nanajvyš pravdepodobné, že by za týchto okolností v danom čase, pokiaľ by žalovaná trvala na forme uzavretia kúpnych zmlúv, bola v rámci rodiny označená za „tú, ktorá robí problémy“, resp. vyvoláva pocit nedôvery v rámci rodinných vzťahov. Naopak je nutné prihliadnúť k aktuálnej situácii, keď v dôsledku rozvodu manželstva medzi žalobcom v II. rade a žalovanou došlo k tak vážnemu rozvratu rodinných vzťahov. V dôsledku toho existuje presvedčenie okresného súdu v podstate hraničiace s istotou, že primárnym cieľom žalobcov, ktorý bol podnetom na podanie tejto žaloby voči žalovanej, bolo „potrestať ju“, za to, že skrachovalo manželstvo žalobcu v II. rade a žalovanej, a teda poškodiť ju aspoň v majetkovej sfére. Takýto postup podľa názoru okresného súdu zodpovedá šikanóznemu výkonu práva tak, ako tento vyplýva aj z ustálenej judikatúry napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn.22Cdo/1567/2004, podľa ktorého „šikanou je taký výkon práva, ktorého jediným cieľom je poškodiť iného. Konanie, ktoré je šikanózne alebo ktoré je zneužitým práva, je v rozpore s dobrými mravmi, a preto mu je možné odoprieť ochranu“, alebo rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn.22Cdo/1917/2004, podľa ktorého „za zneužitie výkonu práva možno považovať len také konanie, ktorého cieľom nie je dosiahnutie účelu a zmyslu sledovaného právnou normou, ale ktoré je v rozpore s ustálenými dobrými mravmi vedené priamym úmyslom spôsobiť inému účastníkovi ujmu“. Na základe vykonaného dokazovania s prihliadnutím na všetky vyššie uvedené skutočnosti okresný súd ustálil, že podstatou snaženia žalobcov v skutočnosti nie je, aby sa oni stali vlastníkami predmetných nehnuteľností v príslušných podieloch, ale primárne, aby žalovanej bolo vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam v príslušných podieloch odňaté. Najvyšší súd ČR vo svojom rozhodnutí sp.zn.33Cdo/1682/2007 uviedol, že právny úkon sa prieči dobrým mravom, ak sa jeho obsah ocitne v rozpore so všeobecne uznávanou mienkou, ktorá vo vzájomných vzťahoch medzi ľuďmi určuje, aký má byť obsah ich konania, aby bolo v súlade so základnými zásadami mravného poriadku demokratickej spoločnosti.

Pokiaľ žalovaná prostredníctvom svojej právnej zástupkyne poukazovala na Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 151/2016 zo dňa 03.05.2017 resp. Nález Ústavného súdu SR sp. zn. I.ÚS 549/2015 zo dňa 16.03.2016, okresný súd konštatoval, že aj keď sa v týchto rozhodnutiach riešili otázky v súvislosti s odlišným skutkovým stavom, je možné vyslovené závery analogicky aplikovať aj na súdenu vec, napr. že princíp dobrej viery chrániaci účastníkov v súkromnoprávných vzťahov je jedným z kľúčových prejavov princípu právnej istoty odvíjajúceho sa od princípu právneho štátu. Nadobúdateľovi vlastníckeho práva, pokiaľ toto právo nadobudol v dobrej viere, musí byť poskytovaná široká ochrana, pretože v opačnom prípade by si nikdy nemohol byť istý svojím vlastníctvom, čo by bolo v rozpore s poňatím materiálneho právneho štátu. Rovnako je tu konštatované, že v judikatúre Ústavného súdu bola stanovená povinnosť pre všeobecné súdy zohľadňovať špecifické okolnosti a individuálne súvislosti každého konkrétneho prípadu tak, aby bolo dosiahnuté spravodlivé vyriešenie veci, aby rozhodnutie prinášalo racionálne a spravodlivé usporiadanie vzťahov medzi jednotlivcami.

4.8. S poukazom na vyššie uvedené preto považoval okresný súd nárok žalobcov na určenie ich vlastníckeho práva za nedôvodný a žalobu zamietol.

4.9. Odhliadnuc od vyššie uvedeného okresný súd dospel k záveru, že pokiaľ ide o spoluvlastnícky podiel žalobcu v I. rade o veľkosti 1/4 v pomere k celku k predmetným nehnuteľnostiam, tento spoluvlastnícky podiel žalovaná nadobudla na základe vydržania, s poukazom na ustanovenie § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka. V konaní bolo podľa názoru okresného súdu preukázané, že boli kumulatívne splnené všetky podmienky vydržania. Žalovaná od uzavretia darovacej zmluvy dňa 15.03.1999 resp. najneskôr od povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v jej prospech, t. j. 30.04.1999, predmetné nehnuteľnosti dobromyseľne užívala v domnení, že je podielovou spoluvlastníčkou na predmetných nehnuteľnostiach a ako podielový spoluvlastník sa o tieto nehnuteľnosti starala, zveľaďovala ich a nakladala s nimi ako s vlastnými, a to všetko v dobrej viere, čiže najneskôr 01.05.2009 žalovaná nadobudla vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu na predmetných nehnuteľnostiach v rozsahu 1/4 v pomere k celku vydržaním, po celú túto dobu nebola žalovaná vo svojej držbe nikým a ničím rušená. Pokiaľ ide o predpoklad oprávnenej držby, legálnu definíciu obsahuje § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným, pričom pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Podľa názoru okresného súdu v konaní bolo preukázané, že u žalovanej bol splnený predpoklad dobrej viery, teda že u žalovanej existovalo pozitívne presvedčenie, že jej vec resp. právo náleží. Platné právo totiž nevyžaduje k oprávnenej držbe žiadny titul, len ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom k všetkým okolnostiam v dobrej viere, že mu vec patrí. Držiteľ musí byť teda v dobrej viere, že existuje právny titul, ktorý podľa platného práva má za následok prevod vlastníctva, čiže vyžaduje sa len to, aby držiteľ bol objektívne v dobrej viere, že tu existuje takýto titul, aj keď v skutočnosti žiadny titul nie je. Žalovaná bola v dobrej viere presvedčená, že nadobudla spoluvlastnícky podiel na predmetných nehnuteľnostiach, a to či už z titulu formálne uzavretej darovacej zmluvy, resp. odplatným prevodom.

4.10. O eventuálnom petite, ktorým sa žalobcovia domáhali určenia, že žalobca v II. rade je voči žalovanej podielovým spoluvlastníkom predmetných nehnuteľností v rozsahu spoluvlastníckeho podielu 3/8 v pomere k celku, a to s odôvodnením, že pokiaľ by súd dospel k záveru, že žalovaná nadobudla spoluvlastnícky podiel na predmetných nehnuteľnostiach, na základe darovacej zmluvy zo dňa 18.01.1998 vydržaním, musel spoluvlastnícky podiel nadobudnúť vydržaním aj žalobca v II. rade, keďže v danom čase boli žalovaná a žalobca v II. rade ešte manželmi, rozhodol okresný súd tak, že ho tiež zamietol, z dôvodu, že u žalobcu v II. rade neboli splnené podmienky vydržania.

4.11. O nároku na náhradu trov konania rozhodol okresný súd v zmysle 255 ods. 1, § 262 ods. 1, 2 CSP tak, žalovanej priznal náhradu trov konania, keďže bola v spore v celom rozsahu úspešná.

5. V súlade s § 355 ods. 1 CSP, v lehote v súlade s § 362 ods. 1 CSP proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie podali odvolanie žalobcovia, navrhli rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, resp. rozhodnutie zmeniť tak, že žalobcom súd v celom rozsahu vyhovie a prizná im náhradu trov konania. Odvolanie podali podľa § 365 ods. 1 písm. f), h) CSP, súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

5.1 Odvolatelia namietali, že súd nesprávne právne posúdil vec, keď s poukazom na ust. § 3 ods. 1 OZ zamietol žalobu, z dôvodu, že podanie žaloby o určenie vlastníckeho práva posúdil ako šikanózný výkon práva, ktorý nepožíva právnu ochranu, majúc za to, že podnetom na podanie žaloby voči žalovanej bolo potrestať ju za to, že skrachovalo manželstvo žalobcu 2/ a žalovanej, a teda poškodiť ju aspoň v majetkovej sfére, podstatou snaženia žalobcov podľa súdu v skutočnosti nie je, aby sa oni stali vlastníkami predmetných nehnuteľností príslušných podielov, ale primárne, aby žalovanej bolo vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam odňaté. Výkon práv, ktorého sa žalobcovia domáhajú je podľa súdu v rozpore s dobrými mravmi a nepožíva právnu ochranu, súd poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/740/99. Avšak žalobcovia sa v konaní nedomáhajú ochrany výkonu vlastníckeho práva, ako napr. vypratanie, resp. zdržanie sa zásahov do vlastníckeho práva ale určenie vlastníckeho práva v prospech žalobcov. Zo strany žalobcov nemôže byť naplnená požiadavka šikanózneho výkonu práva, keďže súd nielenže konštatoval u žalobcov danosť naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, nie je splnená ani požiadavka výkonu práva, ktorého jediným cieľom je poškodiť iného. Žalovanej nič nebráni, aby sa voči žalobcom domáhala nárokov z neplatného právneho úkonu. Ak je určitý úkon absolútne neplatný, nastáva jeho neplatnosť priamo zo zákona už v čase jeho urobenia. Ani pri uplatnení princípov spravodlivosti a dobrých mravom pri výkone práv a povinností,

nemá súd možnosť dodatočne zvážiť, či absolútnu neplatnosť úkonu „uzná alebo neuzná“ (rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/144/2010). Okrem iného aplikácia ust. § 3 OZ nemôže viesť ku vzniku, zmene alebo zániku práv a povinností. Ust. § 3 ods. 1 OZ nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť - upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie iných ustanovení. Nemožno odoprieť právnu ochranu pre rozpor s dobrými mravmi osobe, ktorá tvrdí, že je vlastníkom veci.

5.2. Oporu vo vykonanom dokazovaní podľa odvolateľov nemá ani záver súdu prvej inštancie v prospech žalovanej o tom, že je nanajvyš pravdepodobné, že by za okolností v danom čase, pokiaľ by žalovaná trvala na forme uzavretia kúpnych zmlúv, bola v rámci rodiny označená za tú, ktorá robí problémy, resp. vyvoláva pocit nedôvery v rámci rodinných vzťahov, pričom sám súd konštatoval, že rodinné vzťahy boli bezproblémové v čase uzatvárania simulovaných právnych úkonov, pričom súd vyložil len v prospech žalovanej to tak, že nemohla predpokladať, že pokiaľ pristúpi k tomu, že predmetné podiely na týchto nehnuteľnostiach nadobudne formálne formou darovacích zmlúv, môže byť jej právo v budúcnosti ohrozené tým, že žalobcovia začnú spochybňovať platnosť týchto právnych úkonov. Súd prvej inštancie tak nesprávne posúdil konanie žalovanej ako konanie „v ospravedlniteľnom“ právnom omyle, bez zohľadnenia všeobecne uznávanej zásady ignoratia iuris non excuset, podľa ktorej neznalosť jednoznačne formulovaného ustanovenia zákona neospravedlňuje. Rovnako súd nezohľadnil, že samotná žalovaná zásadným spôsobom prispela k vzniku tohto sporu, preto aj pri aplikácii právneho princípu nemo turpitudinem suam allegare potest (nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania), nemožno jej ochranu poukazujúcu na šikanózne správanie žalobcov považovať za opodstatnenú.

5.3. Odvolatelia v odvolaní namietali nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie, že žalovaná od žalobcu 1/ mala nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na základe vydržania. Podľa odvolateľov záver súdu o splnení podmienky oprávnenej držby nemožno považovať za správny, u žalovanej neexistovalo pozitívne presvedčenie, že jej vec patrí, že bola dobromyseľná pri vstupe do držby a o poctivosti nadobúdacieho titulu. U žalovanej absentovala dobrá viera, jej presvedčenie, že nekoná bezprávne. Oprávnená držba totiž nemôže spočívať v takom omyle držiteľa, ktorému sa tento mohol pri bežnej opatrnosti vyhnúť, keďže omyl držiteľa musí byť ospravedlniteľný. Súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil a posúdil okolnosti dobromyseľnosti žalovanej o tom, že je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľnosti, pretože existovali skutočnosti spôsobilé objektívne vyvolať pochybnosti o platnosti darovacej zmluvy, čo žalovaná v iných konaniach aj konštatovala. U žalovanej neboli splnené podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva, a to oprávnená držba ani podmienka nepretržitosti oprávnenej držby počas celej zákonnej doby 10 rokov, keď napr. v konaní o zrušenie podielového spoluvlastníctva vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 9C/139/2010 vo svojom návrhu zo dňa 23. 08. 2010 na strane 3 tvrdila, že „oficiálnym právnym titulom k získaniu vlastníckeho práva ako už bolo uvedené boli dve darovacie zmluvy...“ a v konaní sp. zn. 7P/2/2009 v jej písomnom stanovisku z 03. 10. 2010 (strana 189 súdneho spisu) uvádza „nevedomosť zákonov v tej dobe, aj moje presvedčenie, že keď niekoho ľúbim, tak mu aj dôverujem, ma takmer stojí draho vykúpený majetok...“. Žalobcovia mali za to, že žalovanej teda nesvedčí žiadny nadobúdací titul, nikdy nebola a nemôže byť vlastníkom sporných spoluvlastníckych podielov.

5.4. Zároveň odvolatelia poukázali na to, že pokiaľ by u žalovanej došlo k splneniu všetkých podmienok vydržania, k nadobudnutiu spoluvlastníckeho podielu vydržaním, by došlo oboma manželmi a teda aj žalobcom 2/, keďže skutkový stav u oboch bol identický.

6. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov navrhla rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdiť. Zo strany žalobcov dochádza vo vzťahu k jej osobe k šikanóznemu výkonu práva, s úmyslom poškodiť jej osobe, čo je v rozpore s dobrými mravmi a nepožíva právnu ochranu. Žalobcovia boli tí, ktorí profitovali z toho, že nadobudla dotknuté nehnuteľnosti na základe darovacích zmlúv, nakoľko boli oslobodení od daňových povinností. Žalobca 2/ v konaní pred Okresným súdom Zvolen sp. zn. 16C/198/2011 a žalobca 1/ v konaní 15C/196/2011 sa domáhali vo vzťahu k jej osobe vrátenia daru, vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam, pričom v týchto konaniach uvádzali, že nikdy nemali predmetné nehnuteľnosti záujem jej osobe predať, ale darovať. A až následne, keď bolo prejednané v dotknutých konaniach, že predmetné darovacie zmluvy by mali byť absolútne neplatné, začali tvrdiť, že dotknuté darovacie zmluvy sú neplatné a začali sa domáhať určenia vlastníckeho práva. Hoci darovacie zmluvy napádané zo strany žalobcov boli uzavreté v roku 1998 a v roku 2002, žaloba na určenie vlastníckeho práva bola podaná až v roku 2014, t. j. v čase už zaniknutého manželstva žalobcu 2/ so žalovanou, v čase, keď sa

začala žalovaná domáhať zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva vo vzťahu k žalobcovi 2/, pričom od samého začiatku vedeli akým spôsobom a za akých podmienok boli prevedené dotknuté nehnuteľnosti. V tejto súvislosti žalovaná poukázala, na to že zamietnutie vlastníckej žaloby pre rozpor výkonu vlastníckeho práva s dobrými mravmi nie je vylúčené, a to v prípade, pokiaľ by výkon práva na ochranu vlastníctva vážne poškodil užívateľa veci bez toho, aby vlastníkovi priniesol zodpovedajúci prospech a vyhovie takejto žalobe by sa týkalo zvlášť významného záujmu žalovaného (nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I.ÚS 528/1999, rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 1148/99, NS ČR č. k. 22Cdo/2859/2004). Pokiaľ žalobcovia poukazujú na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/144/2010 žalovaná uviedla, že nie je na prejednávanej veci aplikovateľné, vzhľadom na skutkové okolnosti, navyše aktuálnou rozhodovacou praxou bola prelomená zásada rímskeho práva „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet“. Žalobcovia sa správali vo vzťahu k dotknutým nehnuteľnostiam ako nedbalí vlastníci, a teda nesú vyššie riziko ako dobromyseľní nadobúdatelia (napr. rozhodnutia ÚS SR sp. zn. I. ÚS 549/2015, I. ÚS 151/2016, ÚS ČR I. ÚS 3314/11).

Žalovaná tiež poukázala na to, že aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorého judikatúra je právne záväzná pre všetky orgány verejnej moci SR, celkom jednoznačne poskytuje súdnu ochranu dobromyseľnému nadobúdateľovi vlastníckeho práva aj pred pôvodným vlastníkom, napr. rozhodnutie Gladiskeva vs. Ruská federácia zo 06.12.2011, Byeler vs. Taliansko z 28. 05. 2002, Moskal vs. Poľsko z 15.09.2009.

K námietke odvolateľov (vo vzťahu k spoluvlastníckemu podielu prevedeného žalobcom I. na základe darovacej zmluvy na žalovanú VX/), že žalovaná nespĺnila podmienky vydržania a k tvrdeniu žalobcov, že dotknutý spoluvlastnícky podiel za predpokladu vydržania by bol nadobudnutý do bezpodielového spoluvlastníctva žalovanej a žalobcu 2/, poukázala na to, že žalobcovia neuviedli v kontexte nimi podaného odvolania také argumenty a skutočnosti, ktoré by boli v rozpore s právnou i vecnou argumentáciou okresného súdu.

7. Žalobcovia vo vyjadrení k vyjadreniu žalovanej zotrvali na dôvodoch odvolania, poukázali na to, že súdne rozhodnutia, na ktoré žalovaná odkazuje, sa viažu na odmietnutie ochrany výkonu vlastníckeho práva (najmä vypratanie nehnuteľnosti) pre rozpor s dobrými mravmi a nie ochranu (určenie) vlastníckeho práva, ako je to v tejto prejednávanej veci. Zotrvali na názore o nemožnosti použitia ust. § 3 OZ (napr. v rozhodnutí NS SR 3Cdo 144/2010 a 4Cdo 53/2015). Nemožno odoprieť právnú ochranu pre rozpor s dobrými mravmi osobe, ktorá tvrdí, že je vlastníkom veci, domáha sa určenia vlastníctva. Sú zavádzajúce a nepravdivé tvrdenia a závery žalovanej, že žalobcovia mali profitovať z toho, že došlo k uzavretiu darovacích zmlúv a nie kúpnych tým, že boli oslobodení od daňových povinností. Daňová povinnosť zaťažovala žalovanú, reálne túto povinnosť zaplatiť daň splnili žalobcovia, čo žalovaná ani v odvolacom konaní nepoprela. Žalobcovia a žalovaná v čase uzatvárania darovacích zmlúv konali konzistentne, neznali následkov, ktoré zo simulovaných právnych úkonov hrozili. Vykonané dokazovanie tak jednoznačne zakladá záver, že podanou žalobou žalobcovia nesledujú cieľ poškodiť žalovanej, ale dosiahnuť spätný zápis vlastníckeho práva s absolútne neplatných právnych úkonov.

8. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 CSP), preskúmal vec v rozsahu podľa § 379, 380 CSP, nariadil pojednávanie v súlade s § 385 CSP, v súlade s § 384 CSP zopakoval a doplnil dokazovanie, vyzval strany, aby sa v súlade s § 382 CSP vyjadrili k možnej aplikácii aj ust. Čl. 20 Ústavy SR, § 126 ods. 1, § 132, § 128 ods. 2, § 129 OZ, rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil v súlade s § 388 CSP, pretože neboli splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

9. Odvolací súd v konaní súdu prvej inštancie nezistil vady (§ 380 ods. 2 CSP), ktoré sa týkajú procesných podmienok.

10. Odvolací súd preskúmal rozhodnutie súdu prvej inštancie v rozsahu odvolania a odvolacích dôvodov (379, 380 ods. 1 CSP).

11. Predmetom konania je určenie vlastníckeho práva žalobcov. Žalobcovia sa žalobou domáhali určenia ich vlastníckeho práva (spoluvlastníckeho podielu) k špecifikovaným nehnuteľnostiam, na tom skutkovom základe, že darovacie zmluvy (zo dňa 15.03.1999 a 18.01.2002), na základe ktorých previedli svoje podiely na týchto nehnuteľnostiach na žalovanú sú absolútne neplatnými právnymi úkonmi pre nedostatok vážnosti vôle zmluvných strán.

12. Súd prvej inštancie správne zistil (a nebolo to medzi účastníkmi sporné), že žalobcovia pred uzatvorením darovacích zmlúv so žalovanou boli vlastníkami sporných spoluvlastníckych podielov. Vzhľadom na uvedené im svedčí aktívna vecná legitímácia v spore. Okresný súd správne právne posúdil, že keďže je žalovaná zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastníka sporných spoluvlastníckych podielov k nehnuteľnosti, žalobcovia majú naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo len takéto súdne rozhodnutie môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností. (NS SR sp. zn. 1 Cdo 56/2003). Žalovaná na odvolacom pojednávaní uviedla, že je otáznym naliehavý právny záujem žalobcov na určení vlastníckeho práva, keďže žalobcovia nárok odvodzujú od neplatných zmlúv, a preto boli povinní v petíte žaloby vyjadriť aj vzájomnú viazanosť plnení medzi sporovými stranami, t. j. priznanie vlastníctva žalobcom a vrátenie peňažných prostriedkov, titulom bezdôvodného obohatenia žalovanej, poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/2147/1999. Odvolací súd udáva, že uvedené nespôsobuje vecnú nesprávnosť rozhodnutia. Predmetom sporu nie sú vzájomne podmienené plnenia. Predmetom konania je určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. Žalovanej zákon umožňuje uplatniť si voči žalobcom svoje nároky.

13. Na základe zisteného skutkového stavu okresný súd, viazaný vysloveným právnym názorom dovolacieho súdu v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 133/2017 zo dňa 27.09.2018, správne právne posúdil, že darovacia zmluva zo dňa 15.03.1999, ktorej vklad bol povolený pod č. V XX.XX.XXXX, uzatvorená žalobcom 1/ (ako darcom) a žalovanou (ako obdarovanou) ako i darovacia zmluva zo dňa 18.01.2002, ktorej vklad bol povolený pod č. V XXX/XXXX uzatvorená žalobcom 2/ (ako darcom) a žalovanou (ako obdarovanou) sú neplatné právne úkony (u darovacej zmluvy zo dňa 15.03.1999, len v časti týkajúcej sa prevodu vlastníckeho práva medzi žalobcom v I. rade a žalovanou). Jedná sa o absolútne neplatné právne úkony, a to u zastierajúceho úkonu - darovacích zmlúv z dôvodu, že nezodpovedali vôli účastníkov zmlúv (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka - nedostatok vážnosti pri písomne uzatvorených darovacích zmluvách) a u zastretých úkonov - kúpnych zmluvách, z dôvodu nedodržania ich zákonom požadovanej písomnej formy (§ 40 ods. 1 v spojení s § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka), keďže aj napriek zistenej skutočnej vôli účastníkov uzavrieť kúpne zmluvy, takéto zmluvy neboli v písomnej forme uzatvorené.

14. Okresný súd správne uzavrel, že z dokazovania, ktoré bolo v konaní vykonané, vyplýva jednoznačná vôľa všetkých účastníkov uzavrieť kúpne zmluvy, predmetom ktorých mal byť prevod vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v príslušných podieloch za dojednanú odplatu. Okresný súd sa správne nestotožnil s obranou žalovanej tvrdenou po zrušení jeho pôvodného rozsudku dovolacím súdom, že vo vzťahu k darovacej zmluve zo dňa 18.01.2002 je táto uzavretá platne, pričom dôvody správne uviedol v odôvodnení rozhodnutia (bod 11. str. 23).

15. Odvolatelia v odvolaní namietali, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nesprávne právne posúdil vec, keď žalobu zamietol z dôvodu, že postup žalobcov zodpovedá šikanóznemu výkonu práva, čo je v rozpore s dobrými mravmi, a preto je im možné odoprieť ochranu. Odvolatelia uviedli, že nemožno odoprieť právnu ochranu nimi uplatneného práva na určenie vlastníctva pre rozpor s dobrými mravmi, keď tvrdia, že sú vlastníkom veci. Odvolatelia namietali nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie o splnení podmienky oprávnenej držby žalovanou, t. j. že žalovaná od žalobcu 1/ mala nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na základe vydržania, lebo u žalovanej absentovala dobrá viera, jej presvedčenie, že nekoná bezprávne.

16. Súd prvej inštancie zamietol žalobu o určenie vlastníctva pre rozpor výkonu vlastníckeho práva žalobcov s dobrými mravmi, mal za to, že to nie je vylúčené, pričom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn.22Cdo/740/99, keďže primárnym cieľom žalobcov, ktorý bol podnetom na podanie žaloby voči žalovanej, bolo „potrestať ju“, za to, že skrachovalo manželstvo žalobcu v II. rade a žalovanej, a teda poškodiť ju aspoň v majetkovej sfére, uviedol, že podstatou snaženia žalobcov v skutočnosti nie je, aby sa oni stali vlastníkami predmetných nehnuteľností v príslušných podieloch, ale primárne, aby žalovanej bolo vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam v príslušných podieloch odňaté, takýto postup vyhodnotil okresný súd ako šikanóznym výkonu práva (rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn.22Cdo/1567/2004), ktorého jediným cieľom je poškodiť iného a konanie, ktoré je šikanózne alebo ktoré je zneužitým právom je v rozpore s dobrými mravmi a preto mu je možné odoprieť ochranu“ (rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp.zn.22Cdo/1917/2004).

17. Odvolací súd preskúmal správnosť právneho posúdenia veci, pokiaľ ide o zamietnutie žaloby okresným súdom s poukazom na ustanovenie § 3 OZ, a to odopretia ochrany uplatneného vlastníckeho práva žalobcami, z dôvodu, že výkon práv, ktorých sa žalobcovia domáhajú je v rozpore s dobrými mravmi (ustanovenie § 3 OZ), ide o šikanózneho výkon práva.

18. To či ide o konanie v rozpore s dobrými mravmi je otázka právna, ktorej posúdenie vyplýva zo zistených skutkových okolností (NS ČR 22 Cdo 1567/2004). Odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav, tento však nesprávne právne posúdil, keďže aplikoval na vec nesprávnu právnu normu.

Nesprávnym právnym posúdením sa rozumie subsumovanie skutkového stavu pod normu hmotného práva alebo procesného práva, ktorá v hypotéze nemá také predpoklady, aké vyplývajú zo zisteného skutkového stavu. Nesprávne právne posúdenie veci spočíva v tom, že súd použil nesprávnu právnu normu, alebo síce aplikoval správnu právnu normu, ale ju nesprávne interpretoval, a napokon právnu normu síce správne vyložil, ale na zistený skutkový stav ju nesprávne aplikoval.

19. Z obsahu spisu je zrejmé, že žalobcovia sa v konaní domáhajú určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, na tom skutkovom základe, že zmluvy, ktoré uzatvorili so žalovanou o prevode nehnuteľností sú absolútne neplatné právne úkony, a preto k prevodu vlastníctva zo žalobcov na žalovanú nedošlo.

V konaní bolo nesporne preukázané, že darovacia zmluva zo dňa 15.03.1999, ktorej vklad bol povolený pod č. V XX.XX.XXXX, uzatvorenou medzi žalobcom 1/ (ako darcom) a žalovanou (ako obdarovanou) a darovacia zmluva zo dňa 18.01.2002, ktorej vklad bol povolený pod č. VS., uzatvorenou medzi žalovaným 2/ (ako darcom) a žalovanou (ako obdarovanou) sú absolútne neplatné právne úkony. Zmluvy sú absolútne neplatné, z dôvodu, že darovacie zmluvy nezodpovedali vôli účastníkov zmlúv (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre nedostatok vážnosti pri písomne uzatvorených darovacích zmluvách), išlo o simulované právne úkony, ktorými chceli všetci účastníci týchto právnych úkonov zastrieť predaj nehnuteľností, účastníci mali v skutočnosti vôľu uzatvoriť kúpne zmluvy. Disimulované - zastreté úkony - kúpne zmluvy neboli platné, aj keď vôľa účastníkov smerovala k uzatvoreniu kúpnych zmlúv, z dôvodu nedodržania ich zákonom požadovanej písomnej formy (§ 40 ods. 1 v spojení s § 46 ods. 1 Občianskeho zákonníka), tak ako to právne posúdil odvolací súd v rozhodnutí sp. zn. 2 Cdo 133/2017 zo dňa 27.09.2018, ktorého právnym názorom je prvoinštančný aj odvolací súd viazaný. Neplatnosť zmlúv pôsobí ex tunc, t.j. od začiatku, neplatnosť nastáva priamo zo zákona (ex lege). Na absolútne neplatný úkon sa hľadí tak, ako keby nikdy nebol urobený. Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nemôže dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva, a preto k prevodu vlastníctva zo žalobcov na žalovanú nedošlo.

20. Odvolací súd v súlade s § 382 CSP vyzval strany, aby sa vyjadrili k novej aplikácii aj ust. Čl. 20 Ústavy SR, § 126 ods. 1, § 132, § 128 ods. 2 OZ, podľa ktorých posudzoval vznik vlastníckeho práva, práva vlastníka, obmedzenie vlastníckeho práva, odmietnutie ochrany výkonu vlastníckeho práva s poukazom na ust. § 3 Občianskeho zákonníka.

21. Podľa Čl. 20 ods. 1, 4 Ústavy SR každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa § 132 ods. 1, 2 OZ vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

Podľa § 126 ods. 1 OZ vlastník má právo na ochranu proti tomu, kto do jeho vlastníckeho práva neoprávnene zasahuje; najmä sa môže domáhať vydania veci od toho, kto mu ju neprávom zadržuje.

Podľa § 128 ods. 2 OZ vo verejnom záujme možno vec vyvlastniť alebo vlastnícke právo obmedziť, ak účel nemožno dosiahnuť inak, a to len na základe zákona, len na tento účel a za náhradu.

22. Podľa názoru odvolacieho súdu uplatnenie žaloby na určenie vlastníctva ako je to v tomto prípade, nemôže byť posúdené ako výkon práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ, že ide o šikanózneho výkon práva (napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1917/2004 z 22.03.2005, 22 Cdo 471/99 z 04.05.1999). Je zrejmé, že v danej veci malo podanie žaloby jasný hospodársky cieľ určený právnou normou a to určenie vlastníckeho práva žalobcov, ktorého sa domáhali voči žalovanej, ktorá je ako vlastníčka sporných podielov na nehnuteľnosti vedená v katastri nehnuteľností na LV.

Žalobou o určenie vlastníctva má byť dosiahnutá zhoda medzi stavom právnym a stavom zapísaným. Za zneužitie výkonu práva možno považovať len také konanie, ktorého cieľom nie je dosiahnutie účelu a zmyslu sledovaného právnou normou. Odvolací súd sa preto nestotožňuje s právnym posúdením veci okresným súdom, keď súd prvej inštancie aplikoval ustanovenie § 3 OZ a dospel k záveru, že uplatnenie vlastníckej žaloby je v danej veci v rozpore s dobrými mravmi, na základe, čoho odoprel výkonu práva žalobcov ochranu. Odvolací súd udáva, že zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že o prevode vlastníckeho práva boli uzatvorené zmluvy, ktoré sú absolútne neplatné, neplatnosť zmlúv v tomto prípade pôsobí ex tunc, t. j. od začiatku, z čoho vyplýva, že na základe uvedených zmlúv nedošlo k prechodu vlastníckeho práva, a teda v tomto kontexte zostalo zachované vlastnícke právo žalobcov k predmetu sporu. Žalobcom teda svedčí vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam. Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Uvedené zákonné ustanovenie má len aplikačný a interpretačný význam pre výkon subjektívnych občianskych práv a nemá vlastnú normotvornú platnosť (rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Cdo 53/2015). Výkon práv a povinností podľa tohto ustanovenia predpokladá existenciu práva alebo povinnosti a ak takéto právo alebo povinnosť neexistuje, nemôže ho súd založiť svojim rozhodnutím. Odvolací súd nespochybňuje, že súd môže rozhodnutím výkon práva alebo povinnosti odoprieť. Prostredníctvom tohto zákonného ustanovenia (§3 OZ) a pri prerokovaní a rozhodovaní občianskoprávnej veci, ktorá sa dotýka základných práv a slobôd sa umožňuje dosiahnuť s ohľadom na konkrétne okolnosti rovnaký cieľ a účel, ktorý sleduje Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), t. j. spravodlivá rovnováha medzi ochranou legitímneho cieľa vo verejnom záujme a zaručenými základnými právami a slobodami jednotlivca. Pod „neoprávneným zasahovaním“ treba rozumieť také zasahovanie, ktoré nemá základ v zákonnej úprave, nesleduje legitímny cieľ, nedbá na podstatu a zmysel obmedzovaného základného práva a slobody alebo nie je nevyhnutným a primeraným opatrením na dosiahnutie legitímneho cieľa. Právo vlastníť majetok, je zaručené v Čl. 20 ústavy, vlastnícke právo môže byť obmedzené, alebo odňaté len na základe zákona a ústavy. Právo žalobcov vlastníť sporné spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnostiach, nemôže byť priznané žalovanej, resp. odňaté žalobcom na základe ustanovenia § 3 ods. 1 OZ. Občiansky zákonník upravuje spôsoby nadobudnutia vlastníctva (§ 132 OZ), v prípade absolútne neplatnej zmluvy o prevode nehnuteľnosti nedochádza k prechodu vlastníctva. Pri posudzovaní podmienok pre aplikáciu § 3 ods.1 OZ treba vždy brať do úvahy princíp vlastníckej slobody, vyjadrený tiež v čl. 20 Ústavy a OZ, podľa ktorých vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za náhradu. Zamietnutím žaloby o určenie vlastníckeho práva, z dôvodu, že uplatnenie práva vlastníka na ochranu je v rozpore s dobrými mravmi, ide v podstate o prípad núteného obmedzenia, odňatia vlastníckeho práva). Odvolací súd sa vzhľadom na vyššie uvedené nestotožnil so záverom súdu prvej inštancie, na základe ktorého žalobu žalobcov zamietol z dôvodu, že výkon práv, ktorých sa žalobcovia domáhajú žalobou je v rozpore s dobrými mravmi, s tým, že sa jedná voči žalovanej o šikanóznny výkon práv, ktorý s poukazom na ustanovenie § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka nepožíva právnu ochranu. Uplatnenie žaloby na určenie vlastníctva, nemôže byť posúdené ako výkon práva, ktorý by bol v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 OZ (napr. rozhodnutie NS ČR sp. zn. 22 Cdo 1917/2004 z 22.03.2005).

23. Odvolací súd zdôrazňuje, že v danom prípade účastníkmi absolútne neplatnej zmluvy boli účastníci konania, nejde teda o prípad, kedy by súd riešil otázku ochrany tretej osoby, ktorá nebola účastníkom „prvotného“ neplatného právneho úkonu a uzatvárala zmluvu o prevode vlastníctva s osobou, ktorá nebola vlastníkom (t. j. nejde o skutkový stav kedy súdy pristupovali k riešeniu prelomenia zásady rímskeho práva „nemo plus iuris ad alium transferre potest, quam ipse habet, napr. rozhodnutia I. ÚS 50/2010, I. ÚS 549/2015, I. ÚS 151/2016, na ktoré poukazovala žalovaná). Okresný súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na „rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo/740/99, odvolací súd udáva, že predmetné rozhodnutie súd prvej inštancie nesprávne vyložil na zistený skutkový stav, uvedené rozhodnutie neriešilo otázku samotnej existencie vlastníckeho práva (t. j. určenie vlastníckeho práva), ale otázku obmedzenia výkonu vlastníckeho práva - užívania nehnuteľnosti. Rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR sp.zn.22Cdo/1567/2004 a sp.zn.33Cdo/1682/2007, na ktoré poukázal súd prvej inštancie, v ktorých sa rieši obsah pojmov šikanóznny výkon práva, zneužitie výkonu práva, tiež kedy sa právny úkon prieči dobrým mravom riešili skutkovo odlišné veci, keď predmetom konania bolo vypratanie nehnuteľnosti, uhradenie zmluvnej pokuty.

24. Žalovaná vo vyjadrení k odvolaniu žalobcov na podporu záveru okresného súdu, že žalobu treba zamietnuť pre rozpor výkonu vlastníckeho práva s dobrými mravmi poukázala na konkrétne

rozhodnutia súdov. Odvolací súd udáva, že ani jedno z týchto rozhodnutí neriešilo konkrétny skutkový stav zistený v tomto konaní a jeho posúdenie podľa § 3 OZ so záverom, že žalobu o určenie vlastníctva možno zamietnuť, z dôvodu rozporu s dobrými mravmi. Predmetom konania, na ktoré poukazovala žalovaná Nálezu Ústavného súdu ČR sp. zn. I ÚS 528/1999 bolo vypratanie nehnuteľnosti, Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 22Cdo 1148/99 zmluva uzatvorená v omyle, NS ČR 22Cdo/2859/2004 - žaloba uplatnená vlastníkom nehnuteľnosti o zdržanie sa zásahov žalovaných do jeho vlastníckeho práva a vypratanie pozemku, v rozhodnutí ÚS ČR I. ÚS 3314/11 bola riešená otázka nadobudnutia vlastníctva od nevlastníka (odlišný skutkový stav). Pokiaľ žalovaná poukazovala na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktoré podľa nej poskytujú súdnu ochranu dobromyseľnému nadobúdateľovi vlastníckeho práva aj pred pôvodným vlastníkom, napr. rozhodnutie Gladiskeva vs. Ruská federácia zo 06. 12. 2011, Byeler vs. Taliansko z 28. 05. 2002, Moskal vs. Poľsko z 15. 09. 2009 odvolací súd udáva, že žalovaná ani neuviedla v čom vidí obdobnosť skutkového stavu s uvedenými konaniami, pričom odvolací súd konštatuje, že uvedené rozhodnutia neriešia zamietnutie žaloby na určenie vlastníctva, z dôvodu, že ide o výkon práva, ktorý by bol v rozpore s dobrými mravmi (išlo o veci, kde štátne orgány nepostupovali pri rozhodovaní s náležitou starostlivosťou - vypratanie bytu, nevyužitie predkupné právo, nesprávne priznaný dôchodok).

25. Odvolací súd na základe vyššie uvedeného má za to, že súd prvej inštancie nesprávne rozhodol, keď zamietol žalobu žalobcov o určenie vlastníctva špecifikovanej nehnuteľnosti z dôvodu, že ide o výkon práva, ktorý je v rozpore s dobrými mravmi, a odoprel ochranu vlastníckeho práva žalobcom. Súd prvej inštancie na správne zistený skutkový stav nesprávne aplikoval ustanovenie zákona, t. j. § 3 OZ, na základe ktorého žalobu zamietol.

26. V ďalšom odvolací súd vzhľadom na obsah odvolania žalobcov pristúpil k preskúmaniu záveru súdu prvej inštancie, že žalovaná spoluvlastnícky podiel prevádzaný žalobcom I na žalovanú na základe titulu nadobudnutia - darovacia zmluva - V X/X o veľkosti 1/4 v pomere k celku nadobudla na základe vydržania, s poukazom na ustanovenie § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

27. Odvolatelia v odvolaní namietali nesprávnosť záveru súdu prvej inštancie, že žalovaná od žalobcu 1/ mala nadobudnúť spoluvlastnícky podiel na základe vydržania, z dôvodu, že u žalovanej neexistovalo pozitívne presvedčenie, že jej vec patrí, že bola dobromyseľná pri vstupe do držby a o poctivosti nadobúdacieho titulu. Oprávnená držba totiž nemôže spočívať v takom omyle držiteľa, ktorému sa tento mohol pri bežnej opatrnosti vyhnúť, žalovaná nepostupovala s obvyklou mierou opatrnosti. Zdôraznili, že existovali skutočnosti spôsobilé objektívne vyvolať pochybnosti o platnosti darovacej zmluvy, čo žalovaná v iných konaniach aj konštatovala. Súd nezohľadnil, že samotná žalovaná zásadným spôsobom prispela k vzniku tohto sporu, preto aj pri aplikácii právneho princípu nemo turpitudinem suam allegare potest (nikto nemôže mať prospech z vlastného protiprávneho konania), nemožno jej ochranu poukazujúcu na šikanózne správanie žalobcov považovať za opodstatnenú.

28. Okresný súd k posúdeniu veci, že žalovaná nadobudla spoluvlastnícky podiel žalobcu 1/ o veľkosti 1/4 v pomere k celku na základe vydržania, dospel s poukazom na ustanovenie § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, uviedol v odôvodnení rozhodnutia, že boli kumulatívne splnené všetky podmienky vydržania, žalovaná od uzavretia darovacej zmluvy dňa 15.03.1999 resp. najneskôr od povolenia vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v jej prospech v zmysle tejto zmluvy, t. j. 30.04.1999 predmetné nehnuteľnosti dobromyseľne užívala v domnení, že je podielovou spoluvlastníčkou na predmetných nehnuteľnostiach o tieto nehnuteľnosti sa starala, zveľaďovala ich a nakladala s nimi ako s vlastnými, a to všetko v dobrej viere, čiže najneskôr 01.05.2009 žalovaná nadobudla vlastnícke právo k spoluvlastníckemu podielu na predmetných nehnuteľnostiach. Súd prvej inštancie zistil, že pokiaľ išlo o formálne uzatvorené darovacie zmluvy medzi účastníkmi, jednoznačná vôľa všetkých účastníkov bolo uzavrieť kúpne zmluvy, predmetom ktorých mal byť prevod vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam v príslušných podieloch za dojednanú odplatu. Okresný súd zistil, že nebolo sporné, prečo došlo k simulovaniu právnych úkonov, t. j. prečo nedošlo k podpisu riadnych kúpnych zmlúv, ale boli uzavreté darovacie zmluvy, pričom týmto dôvodom bolo obchádzanie daňových zákonov, s tým, že to boli práve žalobcovia, ktorým to bolo na prospech, keďže v prípade, keby boli uzavreté kúpne zmluvy, daňová povinnosť by zaťažovala prevádzajúcich.

29. Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, čo následne viedlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci.

30. V súlade s § 383 CSP odvolací súd zopakoval a doplnil dokazovanie - výsluchom účastníkov, prečítaním podstatného obsahu listín v zmysle § 204 CSP, listom žalovanej z o dňa 14.03.2010 (č.l. 23 spisu), v súlade s § 382 CSP vyzval strany, aby sa vyjadrili k nožnej aplikácii aj ust., § 132, § 129 OZ.

31. Odvolací súd posudzoval zistený skutkový stav:

Podľa § 132 OZ, vlastníctvo veci možno nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných skutočností ustanovených zákonom.

Podľa § 134 OZ oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu desať rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

Podľa § 130 OZ, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Podľa § 129 OZ držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

32. Zákon ustanovuje predpoklady vydržania, ktoré musia byť splnené po celú dobu vydržania. Medzi tieto predpoklady patria:

- spôsobilý subjekt
- spôsobilý predmet držby
- dobromyseľnosť vydržateľa
- oprávnená držba po zákonom stanovenú dobu
- uplynutie vydržacej doby

Všetky uvedené podmienky vydržania musia byť splnené nepretržite počas zákonom stanovenej doby.

33. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva žalovanej k spornému spoluvlastníckemu podielu je potrebná dobrá viera žalovanej počas celej vydržacej doby. Žalobca 1/ uzatvoril so žalovanou dňa 15.03.1999 darovacia zmluva, ktorá je absolútne neplatná pre nedostatok vôle zmluvných strán uzatvoriť darovaciu zmluvu, pričom dissimulovaný právny úkon - kúpna zmluva je tiež absolútne neplatná, z dôvodu nedostatku písomnej formy (ako bolo zdôvodnené vyššie). Dôvodom uzatvorenia darovacej zmluvy nie kúpnej bolo obchádzanie daňových zákonov.

34. Ustanovenie § 134 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka upravuje vydržanie ako osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ veci jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. (uznesenie Najvyššieho súdu z 1. marca 2011, sp. zn. 5 Cdo 30/2010).

35. Okrem spôsobilého predmetu vydržania a spôsobilého subjektu vydržania základnými predpokladmi vydržania sú oprávnená držba a nepretržitosť tejto oprávnenej držby počas celej zákonom stanovenej doby.

36. V zmysle ustanovení §§ 129 ods. 1 a 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka, a treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať po celú vydržaciu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedliteľný. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať.

37. Medzi základné okolnosti, ktoré nasvedčujú v prospech záveru o existencii dobrej viery sú okolnosti týkajúce sa tiež právneho dôvodu nadobudnutia (titulu) (NS SR sp. zn. 4 Cdo 361/2012). Ide o to, aby držiteľ bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu takýto právny titul svedčí (rozhodnutie

NS SR 4 Cdo/287/2006). Pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ vec poctivým spôsobom nadobudol. Či držiteľ objektívne mohol byť presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi.

38. Pri posudzovaní skutkových zistení pri uzatváraní darovacej zmluvy uzatvorenej medzi žalobcom I a žalovanou dňa 15.3.1999 odvolací súd zistil, že bolo nesporne zistené, že vôľou účastníkov bolo previesť nehnuteľnosti kúpnu zmluvou, nie darovacou zmluvou, pričom dôvodom takéhoto konania bolo obchádzanie daňových zákonov, nižšia daňová povinnosť pri darovacej zmluve. Z vykonaného dokazovania listu žalovanej zo dňa 14. 03. 2010 adresovaného žalovanému (č. I. 23 spisu), súd zistil, že žalovaná sa v liste vyjadrovala k otázke zrušenia daru polovice rodinného domu spolu s pozemkami, uviedla že veľmi dobre vie, že darovacia zmluva bola len formálna, pre účely daňovej povinnosti, na návrh žalobcu v II. rade, a že polovicu domu spolu s pozemkami si fakticky kúpila. Vo vyjadrení žalovanej zo dňa 30.09.2014 (č.l. 37), na ktorom zotrvala aj v odvolacom konaní, tvrdila, že účastníci chceli uzatvoriť kúpnu zmluvu, nie darovaciu, pričom dôvodom takéhoto konania bolo obchádzanie daňových zákonov. Žalovaná mala vedomosť o týchto skutočnostiach, preto pokiaľ ide o právny dôvod nadobudnutia spornej nehnuteľnosti nemohla byť dobromyseľná, že jej právny titul svedčí (rozhodnutie NS SR 4 Cdo/287/2006). Konanie žalovanej pri uzatváraní darovacej zmluvy nespĺňa predpoklady dobromyseľnosti. Žalovaná ako držiteľka nehnuteľnosti objektívne nemohla byť presvedčená o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudla. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi (napr. NS ČR 22Cdo/1917/2004). A teda predpoklad vydržania, a to dobromyseľnosť vydržateľa u žalovanej nebol splnený. Žalovaná preto nemohla nadobudnúť vlastnícke právo na základe vydržania. K tvrdeniu žalovanej, týkajúceho sa zásady, že nikto sa nemôže dovoliavať vlastnej nepoctivosti (nemo turpitudinem suam allegans auditur), treba poznamenať, že táto zásada chráni poctivú stranu proti nepoctivej, v danom prípade vedeli o simulácii a dôvodoch simulácie obidve strany, pričom dôvodom bolo obchádzanie daňových predpisov.

39. Pre úplnosť odvolací súd udáva, že sa nestotožnil s námietkou žalovanej, že výkon práva založený žalobou treba považovať za šikanu, a teda nie je daný naliehavý právny záujem.

40. Vzhľadom na vyššie uvedené, keďže žalobcovia preukázali svoje vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam a žalovaná nepreukázala, že predmetné sporné nehnuteľnosti nadobudla, odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie a určil, že žalobca I a žalobca II sú vlastníckymi sporných nehnuteľností, tak ako je to uvedené vo výroku rozhodnutia.

41. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobca v 1. rade a žalobca v 2. rade boli v konaní v plnom rozsahu úspešní, preto im vzniklo proti žalovanej právo na náhradu trov konania (prvoinštančného, odvolacieho, dovolacieho) v plnom rozsahu.

42. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov členov senátu 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania, t. j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpisu uvedie, tiež proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu

sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh § 428 CSP).

V zmysle ustanovenia § 160 CSP máte možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci, prípadne požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci v zmysle § 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z. o poskytnutí právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení ďalších zákonov.